ලංකාවේ ග්‍රීෂ්ම කලාපයේ ප්‍රදේශයන්ගේ ගොවිතැන දියුණුකිරීම.

The Economic Development of the Dry Zone of the Island.

—o—

(ඇෆ්. ඒ. ස්ටොක්ඩේල් මහතා) (සී. බී., ඇම්. ඒ., ඇෆ්. ඇල්. ඇස්.)

1926යේදී පවත්වනලද ප්‍රථම කෘෂිකර්ම සාකච්ඡා සභාවේදී දැනට ලංකාවේ ග්‍රීෂ්ම කලාපයේ ප්‍රදේශයන්හි කෙරෙන ගොවිතැන් ක්‍රම ගැනද හේන් ගොවිලබ වෙනුවට ඊට වඩා විධිමත් ගොවිතැන් ක්‍රමයක් යෙදීම ගැනද පරීක්ෂණ [illegible] වීමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්නුම් කරනලදී. ගම්වල නියම විධියක ගොවිතැන් ගණයක් ඇතිකළ යුතුබවද එයින් ඉන්දියාවේ මෙන් ලංකාවේද වියලි ප්‍රදේශ ගොවිතැන් කිරීමෙන් බොහෝ භෝග වර්ග නිපදවාගත හැකිබවද මා විසින් පෙන්නුම් කරනලදී. කවර වර්ගයක ධාන්‍ය වැවිය හැකිදැයි සොයාගැනීමටද ඒවාට සුදුසු ස්ථාන සොයාගැනීමට සහ ශස්‍ය ඵල පරිවර්තනයකොට ගොවිතැන් කිරීම ආරම්භ කරනු ලබන බැව්ද මා විසින් පෙන්නුම් කරනලදී

මේ පත්‍රිකාවෙන් ජලය ලබාගැනීමේ පහසුකම් හා වියලි ප්‍රදේශයන්හි ජල සම්පාදන කටයුතු පිළිබඳ දියුණුව ආදී ප්‍රශ්න සම්බන්ධයෙන් කරුණු ගෙනහැර දැක්වීමට මම අදහස් නොකරමි. නමුත් වියලි ප්‍රදේශයන් ගොවිතැන් කිරීම පිළිබඳ ප්‍රශ්නවලට හා විශේෂයෙන්ම ශස්‍ය ඵල පරිවර්තනය සම්බන්ධයෙන් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ ගැනද මෙය සීමා කරමි.

මේ සම්බන්ධයෙන් පළමුවෙන්ම කල්පනාකළයුතු කාරණය නම් නොකඩවාම, සඵල ලෙස වැවිය හැකි ධාන්‍ය වර්ගයක් ගොවිතැන් කිරීමට හැකිදැයි තීරණය කරගැනීමයි.

පළමුවෙන්ම වැවීමට යෝජනා කරණලද වර්ගය නම් සිසල් නම් හණ වර්ගයයි. මේ පැළෑටිය මහ ඉලුප්පල්ලමේ ආදර්ශ ගොවිපලේ සඵල ලෙස වැවී තිබෙන නිසා ඒ ගැන වැඩි දුරට පරීක්ෂාකර බැලීමට සුදුසුයයි කල්පනාකරනලදී. ධනවතුන්ගේ ශස්‍ය වර්ගයක් වශයෙන් සිසල් හණ සඵල ලෙස වැවිය හැක්කේ විශාල ඉඩම් යායවල් ඒ සඳහා විවෘත කිරීමෙන් පමණකි. එවිට කුලී වැඩට වැඩිපුර කම්කරුවන් උවමනා නොකරන වටිනා යන්ත්‍රයක් පිහිටුවා එයින් සිසල් හණ පත්‍ර ශුද්ධකළ හැකිවන්නේය. නමුත් මදුරාසියේ දුප්පත් ජනයාද හණ කර්මාන්තයෙහි යෙදී සිටිත්. ලංකාවේ මෙන් එහිද වැඩි වියදමක් නැතිව සිසල් හණ සාදාගත හැකි බැව් පෙණේ. අනුරාධපුරේ ආදර්ශ ගොවිපලේ මේ සම්බන්ධයෙන් කරණලද පරීක්ෂණවල ප්‍රතිඵල අංක 81 දරණ පත්‍රිකාවේ විස්තර වශයෙන් පෙන්නුම් කරනලදී. මේ කර්මාන්තය දියුණු කිරීම යුතුබැව් ඒ කරුණුවලින් තරමක් හොඳින් පෙනීයයි. කෘෂිකර්මාන්ත දෙපාර්තමේන්තුවේ ආධාරයෙන් මේ සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂණ දෙකක්

පැවැත්වීමට ළඟදී ආණ්ඩුවෙන් අවසර දෙනලදී. ඉන් එකක් උතුරු මධ්‍යම පළාතේද අනික හම්බන්තොට දිසත්‍රික්කයේද වේ. මේ සඳහා ගම්වාසීන්ට පහසු ගණන්වලට බදු දෙනුලබන ඉඩම්වල සිසල් හණ වවනු ලබන්නේය. පළමුවෙනි දෑවුරුද්ද තුළදී මේ ඉඩම්වල හේ ධාන්‍ය හා තල වවනු ලැබේ. ඊට පසු වැවිලිකරුවන් විසින් ඒ ඉඩම්වල සිසල් හණ වවා හණ පත්‍ර ආණ්ඩුවෙන් ගමේ ගොඩනගනු ලබන කර්මාන්ත ශාලාවකට සපයනු ලැබේ. මේ කර්මාන්ත ශාලාවට යන වියදම ගම්වාසීන් විසින් ටිකින් ටික ගෙවනු ලැබේ. අවසානයේදී කර්මාන්ත ශාලාව ගම්වාසීන්ට හෝ ගමේ සමූපකාර සමිතියකට අයිතිවන්නේය. උතුරු මධ්‍යම පළාතේ රම්බෑව යන ගමේ දැනට මේ ගැණ ආරම්භයක් තිබේ. හම්බන්තොට දිසත්‍රික්කයේ සුදුසු ඉඩම් කට්ටියක් තෝරාගැණීමට ක්‍රියාකරගෙන යනුලැබේ. මේ කාර්‍ය්‍ය ආරම්භකරණ අයට වැවිල්ල සම්පූර්ණ වනතුරු කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරින්ගේ ආධාරයද, උපදෙස්ද ලැබෙනවා ඇත. මේ අත්හදා බැලීම්වලින් ගම්බද සිසල් හණ කර්මාන්තය පිහිටුවා දියුණුකර ගැණීමට හැකිද නොහැකිද යනු පෙනී යන්නේය. මේ අත්හදා බැලීම සම්බන්ධයෙන් රම්බෑව ගම්වාසීන්ගේ උනන්දුව ඉතා සතුටුදායක නිසා එය සම්පූර්ණයෙන්ම සඵලවන බව බලාපොරොත්තුවනු ලැබේ.

මීට වඩා සඵලවූ තවත් ස්ථිර වැවිල්ලක් නම් ඉඹුල් පුළුන්ය. ලංකාවේ ඉඹුල් පුළුන්වලට වඩා ජාවා රටේ සමහර ඉඹුල් පුළුන් වර්ග අධික මිළට විකිණියහැක. එයට හේතුව පුළුන් වඩා හොඳින් වියළීම සහ ශුධකිරීමයයි කල්පනාකරනු ලැබේ. කෙසේ නමුත් ජාවා රටෙන් ගෙන්වනලද ඇටවලින් අත්හදා බැලීමට තීරණය කරගන්නාලදී. මෙයින් ලැබුණු පුළුන් පරීක්ෂාකොට වාර්තා කිරීමට යුරෝපයට යවනලදී. ඒ වාර්තාවේ ප්‍රකාර ජාවා රටේ පුළුන් ලංකාවේ පුළුන්වලට වඩා සමහර ගතිවලින් උසස්ය. නව ඇට ජාවා රටෙන් ගෙන්වනු ලැබේ. ලංකාවේ ඒ ඇටවලින් බෝවී තිබෙන පුළුන් ගස්වල ඇට සියල්ලම බෙදා දෙන ලදී. වියළි ප්‍රදේශයන්හි ආදායම සඳහා වවනු ලබන ශස්‍ය වර්ගයක් මෙන් ඉඹුල් පුළුන් වැවිල්ල දියුණුකළ යුතුබවට කාරුණු පෙණේ. අව්රුද්දේ මැද හරියේදී උවමනා ප්‍රමාණයට වඩා ග්‍රීෂ්මය නොපවතින ප්‍රදේශයන්හි මේ ගසෙන් ඉතාම වැඩි පලදාව ලැබේ. ඉතාම වියළි ප්‍රදේශයන්හි එය මනාසේ වැඩේ. නමුත් වර්ෂා ප්‍රමාණය තරමක් උසස් ලෙස පවතින ප්‍රදේශවලින් ලැබෙන පලදාව පමණ සතුටුදායක පලදාවක් නොලැබේ. ඉඹුල් පුළුන් වැවිල්ල දියුණුකළහැකිබවට සැකයක් නැත. නමුත් පුළුන් ශුධ කිරීමට දැනට වඩා යෝග්‍ය ක්‍රම යෙදීම අවශ්‍යයයි.

සාමාන්‍ය වියළි ප්‍රදේශයන්හි අත්හදා බලා තිබෙන තවත් ශස්‍ය වර්ගයක් නම් පැඟිරිය. නැගෙනහිර පළාතේ වැවගම් පත්තුවේ මානා තණකොළවලින් වැසී තිබෙන විශාල තාලාවල් තිබේ. මේ තාලාවල් අක්කර දහස් ගණන් විශාලව තිබේ. ඒවායේ හැදී තිබෙන මාණ තණවල් පැඟිරියයි පළමුවෙන් කල්පනාකරන ලදී. පරීක්ෂණ පවත්වා ඒ ස්ථානයන්හි හරි පැඟිරි වැවීම උත්සාහකරනලදී. වල් පැඟිරිවලින් තෙල් පෙරාගැනීම උගහටය. නමුත් ඒ ප්‍රදේශබද හරි පැඟිරි වර්ග ඉතා සතුටුදායක ලෙස දියුණුවෙන්ට පටන්ගෙණ තිබේ. සකාගාරයක් ගොඩනගා තෙල් පෙරීම පටන්ගන්නාලදී. මේ තෙල් දැනට පරීක්ෂාකරගෙන යනු ලැබේ. තෙල් සතුටුදායක වුවහොත් මඩකලපු දිස්ත්‍රික්කයේ දුප්පත් ජනයාට ප්‍රයෝජනවත් කර්මාන්තයක් ලැබෙන්නේය. ඊට ධෛර්‍ය්‍යදීම වර්

කෙසේ නමුත් ඉතාම වැඩි දියුණුව ලබාගැණීමට ඉඩ ලැබෙන්නේ ස්ථිර ලෙස වැවෙන ශස්‍ය වර්ගවලින් නොවේ. මුදල් සඳහා වවනු ලබන ශස්‍ය වර්ග හා ආහාර ද්‍රව්‍යවලට සුදුසු ධාන්‍ය වර්ග මාරුවෙන් මාරු වැවීමේ දියුණුවක් මතුවට බලාපොරොත්තුවනු ලැබේ. මුදල් ලබාගැණීම සඳහා කපු, රටකජු, දුම්කොළ හා තලද ආහාර ද්‍රව්‍ය ලබාගැණීමට ඇල්වී, ඉරිඟු, තණහාල්, කුරක්කන්, අමුකඩල, මුංඇට ඩාල් සහ වෙනත් කොල්ළු වර්ගද ලංකාවේ ගොවියාට වැවිය හැකි බැව් මීට ඉහතින් කියවනලද පත්‍රිකාවෙන් පෙන්නුම් කරනලදී. අවුරුදු කීපයක සිට ශස්‍ය ඵල පරිවර්තනය සුළු වශයෙන් අත්හදා බලනලද ආදර්ශ ගොවිපල් දෙකක් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ තිබේ. වව්නියා දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටුවා තිබෙන ආදර්ශ ගොවිපලෙන් දෑවුරුද්දක ප්‍රතිඵල දැන් දැනගතහැක.

නියමවශයෙන් සතුටුදායක වර්ෂා ප්‍රමාණයක් ඇතිවූද මල් පිපෙන මාසවල අධික වර්ෂාවක් නැතිවූද වියලි ප්‍රශෙයන්හි මුදල් සඳහා ශස්‍ය වර්ගයක් වශයෙන් කපු වැවීම යෝග්‍යවේ. කල් ඇතිව වවනු ලබන්නේ නම් සුළු වර්ෂා ප්‍රමාණය ඇති ප්‍රදේශ[illegible] කපු වැවිය හැකිබව පෙනීයයි. කපු ගස්වල මල් පිපුනාට පසු අධික වර්ෂා ලැබ[illegible] වුව හොත් මල් සහ කරල් බොහෝසේ වැටෙත්. කපු වැවීම සම්බන්ධයෙන් ර[illegible] වේ පවතින වැස්ස අනියමය. සාමාන්‍යයෙන් අධික වර්ෂාව ලැබේ. [illegible] අවුරුද්දේ ජනවාරි මාසේ සිට මාර්තු මාසේ දක්වා වර්ෂාව පැවතුන හෙයින් ව[illegible] වලට අලාභ හානි සිදුවිය. ලංකාවේ මේ මාසවල නියඟින් සිදුවෙනවාට වඩා ව[illegible] වෙන් කපුවලට හානි පැමිණෙත්. එසේ හෙයින් කපු වැවිල්ලෙන් ඉතා හොඳ දියුණුව ලබාගත හැක්කේ අවුරුද්දේ පළමුවෙනි තුන්මාසයේදී නියඟ පවතින දිස්ත්‍රික්කවලය. නිදර්ශනයක් වශයෙන් වයඹ පළාතේට වඩා දකුණු පළාතේ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ කපු වැවිල්ල දියුණුවන බැව් පෙණේ. ඌව පළාතේ සමහර ප්‍රදේශවලින් හා සබරගමු පළාතේ කොළොන්නා කෝරළෙන්ද මේ වැවි[illegible] ලෙන් හොඳ ප්‍රතිඵල ලැබීතිබේ. බලාපොරොත්තුවූ ප්‍රමාණ සාමාන්‍යයෙන් අ[illegible] වැන්නේ දියුණුවක් නොලැබීය. පහත් ඉඩම්වල කපු වවා තිබීම හේතුකො[illegible] ගෙණ ගස්වල කොළ වැඩිවීමෙන් මෙය සිදුවිය. කපු වවා අවුරුද්දක් ගතවූප[illegible] සමහර ප්‍රදේශවල වඩා හොඳ අස්වැන්න ලැබී තිබේ. ලංකාවේ වැවෙන කපු [illegible] වල ගෙඩිවලට වඩා බොහෝසේ කොළ සෑදෙනබව පෙනීයයි මේ සම්බන්ධයෙ[illegible] ලංකාවේ විසඳීමට තිබෙන ප්‍රශ්නය නම් වැවිලි කිරීම ලාභ අන්දමකට කරගැණීමය. මෙය සිදුකළ හැක්කේ වල් පැළ සම්පූර්ණයෙන් ඉදිරීම පැළ අතරේ පෝර කිරීම යනාදියට උවමනා උපකරණ වැඩි වශයෙන් භාවිතාවයට පැමිණවූ පසුය.

සමහර ඉඩම්වල රට කජු වැවීමෙන් හොඳ අස්වැන්න ලැබී තිබේ. සැහැල්ලුවූ වැලි සහිත පසෙහි මේ ශස්‍ය වර්ගය සශ්‍රීක ලෙස වැවේ. නුමුත් ඉඩම් සකස් කිරීමට හා ඵල තෙලා ගැනීමට උවමනා උපකරණ නොමැතිව ලාභ ලැබෙන අන්දමකට මෙය වැවිය නොහැක. මදුරාසියේ කපු අකක්සොට ඒ වෙනුවට දැන් රටකජු වවා ගන යනු ලැබේ. ඒ සඳහා විශේෂයෙන්ම පදුරු සහිත පැළ උපදවාගන තිබේ. කුඹුරුවල ඇතිවෙන මීයන් හා වල් ඌරන්ගෙන් වන උපද්‍රව නිසා ලංකාවේ රට කජු වැවීම දුෂ්කරවී තිබේ. ඒ සත්තු බොහෝ අලාභ හානි කරත්. මීයන්ගෙන් සිදුවන උපද්‍රව වලක්වාගතහැක. නමුත් වල් ඌරන්ගෙන් සිදුවන අලාභ හානි නවත්වා ගැණීම එපමණ පහසු නොවේ රටකජු සතුටුදායක ලෙස වැවීමට විශේෂයෙන්ම සැහැල්ලු පසින් යුත් භූමි උවමනා බැව් අමතක නොකළ යුතුයි. එවැනි

ඉඩම්වල මිස වෙන ඉඩම්වල මේ ශස්‍ය වර්ගය වැවීම සුදුසුයයි වර්ණනාකළ නොහැක.

තල වැපිරීම මුදල් සඳහා කරණු ලබන ගොවිතැනක් බව හැම හේන් ගොවිතැන් කරන්නාම දනී. වෙළඳාම් කිරීම සඳහා පහසුකම් ඇතිවන්නේ නම් එය දැනට වඩා දියුණු කළහැක. සාමාන්‍යයෙන් එය යල් මෝසමට වපුරණු ලබන ගොවිතැනක් වශයෙන් කරනු ලැබේ. නමුත් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ එය විශේෂයෙන්ම මාස් ගොවිතැනක්සේ සලකත්. යම් යම් කාරුණුවලට අනුව එය සතුටුදායක ලෙස යල් මෝසමට ගොවිතැන් කළහැකිදැයි සොයා ගැණීමට අත්හදා බැලීම් පවත්වාගන යනු ලැබේ.

මිරිස් වැවිල්ල වනාහි අනිත් සියළුම භෝග වර්ගවලට වඩා ලාභ ලැබිය හැකි වැවිල්ලක්සේ ඔප්පුවී තිබේ. අක්කරයක වැවිල්ලකින් සියලු වියදම් හැර රුපියල් ද95·60 සිට 176/- දක්වා ලාභ ලැබී තිබේ. මිරිස් වත්තකින් ලැබෙන අස්වැන්න ...ණයෙන් හෝ කොටස් වශයෙන් අමුවෙන් විකිණියහැකි නම් මීටත් වඩා ...ය හැක.

අම්බලන්තොට තක්කාලිත් හොඳින් වැවේ. ඒවා පහසුවෙන් හා ඉක්මණින් ...ණිය හැක. අක්කරයකින් රුපියල් 7()/-ක් ලාභ ලබා තිබේ. සශ්‍රීක ලෙස ...වන අවුරුදුවල මීටත් වඩා ලාභ ලැබිය හැක. මේ වනාහි පැටවීම සම්බන්ධ ...යෙන් පහසුකම නැති ස්ථානයන්හි වැවිය භෝග වර්ගයක් නොවේ. නමුත් මේ අවුරුද්දේදී පවත්වනු ලැබූ අත්හදා බැලීම්වලින් මේවා කුඩා පෙට්ටිවල සතුටුදායක ලෙස පැටවියහැකි බව පෙනී ගියේය.

දුම්කොළවලින් පවත්වනලද අත්හදා බැලීම්වලින් සතුටුදායක ප්‍රතිඵල තවම ලැබීනැත. නමුත් යාපනේ ආදර්ශ ගොවිපලේ ජලසම්පාදනයක් නොමැතිව දුම් ...කොළ වැවිල්ල ගැණ කරතිබෙන වැඩවලින් දිය සැපයීමේ ආධාරයක් නැතිව එය වැවීමෙන් හොඳ අස්වැන්න ලැබිය හැකි බවට සැහෙණ කාරුණු ඇත්තාහ.

කුරක්කන්, තණහාල්, ඉරිඟු ආදී ආහාර සඳහා වවනු ලබන ධාන්‍ය වර්ග වැවී...ලෙන් හොඳ අස්වැන්න ලැබේ. අළුත් හේන් ඉඩම්වල මෙන්ම නොකඩවාම අස්වැන්න ලැබී තිබෙන ඉඩම්වලද මේ ධාන්‍ය වර්ග වවා තිබේ. වල් පැළ හැදීම යට පත් කිරීම පිණිස ඒවා පීදෙන්ට ප්‍රථම ඉඩම සුඩකිරීම උවමනා වන්නේය. ග්‍රීෂ්ම කාලවලදී කඩල ඉතාම හොඳින් වැවී තිබේ හැම ඡත්‍රාත්වලම වාගේ ග්‍රාමලාම මෑ මනාසේ වැවේ. ඉඩම්වල වල් පැළ ශුඩකිරීම සඳහා මෙය මාරුවට වවනු ලබන බෝග වර්ගයකි. එයින් වැඩි අස්වැන්නක් නොලැබේ එසේම එහි වැඩි වටිනාකමක් ඇත්තේ නැත. වර්ෂා කාලවල ඇට තවන්කරනු නොලැබේ. නමුත් මාරුවට වවනු ලබන බෝග වර්ගයක් හැටියට ඒ ඇට පස්යට කිරීම ඉතා ප්‍රයෝජන බැව් අත්දැක තිබේ. උලුන්දු හා කොන්ඩා කඩලද සතුටුදායක ලෙස වැවෙත්. එපමණකුත් නොව ඒවායින් මධ්‍යස්ථ තරමකට අස්වැන්නද ලැබේ. ඉහත සඳහන් කරණලද සියලුම ධාන්‍ය වර්ග කපු හා සමග මාරුවෙන් මාරුව සතුටුදායක ලෙස වවනලදී. ඛාල් සම්බන්ධයෙන් කරනලද අත්හදා බැලීම්වලින් නිශ්චයවූ ප්‍රතිඵල ලැබී නැත. එයින් සතුටුදායක අස්වැන්නක් නොලැබුනේය. එය වැපිරිය යුතු කාලය නිශ්චය වශයෙන් සොයාගැණීමට තවම නොහැකිවී තිබේ. සමහර ස්ථානවල මේ ධාන්‍ය වර්ගය පුල්ලි කුරුමිනියන් (මිලාබ්‍රියා පුස්ටුලාටා) විසින්

විනාශ කරනලදී. උඟ මල් මැදින් කපාගනයාමෙන් එළදැරීමට බාධා ඇතිවේ.

ගවයින්ට කෑමට තණ වැවීමද අත්හදා බලා තිබේ. බටඅත ආදශී ගොවිපලේ කොල්ලු පට්ටි තණ කොළ ඉතා සශ්‍රීක ලෙස වැවී තිබේ. පස් පාලුම් කොමර් ෂෝනි නම් තණකොළ වර්ගයද සතුටුදායක ලෙසද වැවේ. හණද හොඳින් වැවී තිබේ. එයින් ඇට හුඟක් ලැබී තිබේ. හණ කෙඳි සෑදීමටද අත්හදා බලනලදී. බතල සහ වෙනත් අල වර්ගද සතුටුදායක ලෙස වැවෙත්. කොටින්ම අද දක්වා ලැබී තිබෙන ප්‍රතිඵල සතුටුදායකය. සුදුසු ප්‍රමාණයේ සුළු ඉඩම් කැබලි ගම්වැසියන්ට බදු ක්‍රමයට දෙනු ලබන්නේ නම් සතුටුදායක ගොවිකර්මාන්ත ක්‍රමයක් නිපදවා ගැණීමට හැකිවනබව සැක නැත. නමුත් ලාභ ප්‍රයෝජන ලැබිය හැකි ඉඩම් කැබැල්ලේ හරි ප්‍රමාණය ගැණ කරුණු ගෙනහැර දැක්වීමට මම මේ අවස්ථාවේදී සූදානම් නොවෙත්. නමුත් එය අක්කර 15ටත් 20ටත් අතර ඉඩම් කැබැල්ලක් වියයුතුබව මට හැඟේ. හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ නොකඩවා ගොවිතැන් කළහැකි ඉඩම් යායවල් ගම්වාසීන් විසින් දැක තිබේ. එවැනි ඉඩම් ඔවුන්ට ලබාගනහැකිද නැද්ද යනු පරීක්ෂා කිරීම සුදුසුයයි ඔවුන්ට ප්‍රත්‍යක්ෂවී තිබේ. අවුරුදු කීපයකට ඉඩම් යායවල් ඔවුන්ට බදුදී තිබේ. දෙපාර්තමේන්තුවෙන් නියමකරණ ලද කපු හෝ වෙන ධාන්‍ය වර්ග මේ ඉඩම්වල ඔවුන් විසින් වවා තිබේ. නොකඩවාම කරගෙණ ගියහැකි ගොවිතැන් ක්‍රමයක් යෙදීම සඳහා ගම්වාසීන් විසින් ඉඩම් බදුගෙන දෙපාර්තමේන්තුවෙන් නියමකරනලද ධාන්‍ය වර්ග වවා තිබේ. මේ ප්‍රදේශවල වැවිලි ආරම්භකර තිබේ. සමහරවිට පළමුවෙනි දෙවෙනි මෝසම්වල ඒවා සඵලවිය හැක.

මේ සම්බන්ධයෙන් අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට දෙපාර්තමේන්තුවෙන් පස් අවුරුද්දක් කල් ඉල්ලන ලද්දේවී නමුත් ආදායම් පාලක නිලධාරීන්ට සතුටුදායක ගොවිතැන් ක්‍රමයක් රේකාමදුරු කළහැකි බව කල්පනා කරනු ලැබේ. ඒ මෙසේය :—හේන් ගොවිතැනට හෝ වියලි ධාන්‍ය වර්ග වැවීමට ඉඩම් බදු දීමේදී බදුගන්නා අයට ඉඩම් විශාලකර ගැනීමට හැකිවන පරිදි බදුදීමට සිතට ගතයුතුයි. ගවයින්ට තණසපයා ගැණීමට හා දර කපාගැනීමට ඉඩම් කැබැල්ලක් වෙන්කර ගැනීමට ඉඩ ලැබෙන ලෙස බදු දෙන්ට අදහස්කරනු ලබන ඉඩමේ ප්‍රශ්නය අක්කර 20ක් වියයුතුයි. පළමුවෙනි අවුරුද්දට අක්කර 4ක් බදුදිය හැක. ඉන් එක අක්කරයක කැලේ කපා ඉඩම සකස්කළ පසු දෙවෙනි අවුරුද්දේදී තව අක්කරයක් දියහැක. මෙසේ අවුරුදුපතා අක්කර $1\frac{1}{2}$බැගින් සකස්කරනු ලබන්නේ නම් 3වෙනි 4වෙනි අවුරුදුවලදීත් අක්කරය බැගින් එකතුකළහැක. එවිට බදුගත් අයට අක්කර හතක ගොවිපල ලැබෙන්නේය. එයින් අක්කර 4ක් සකස්කරනලද ඉඩමක් වන්නේය. අනිත් තුන හේන් ඉඩමක් වන්නේය. පස්වෙනි අවුරුද්දේ මිහරකුන්, නඟුල් දැති පෝරු ආදිය සපයා ගැනීමට උවමනා වන්නේය. ඉඩමේ මුදල් පිණිස වවනු ලබන ශස්‍ය වර්ගවලින් ලැබෙන මුදල් ආණ්ඩුවේ නිලධාරියෙක් ලඟ හෝ සමූපකාර සමිතියක තැන්පත්කර තැබීමට ගොවියා කැමති වන්නේ නම් කුඹුරු වැපිරීමට උවමනා ගවයන්ද, ගොවිකර්මාන්තෝපකරණ සහ වියදම්ද ලබාගතහැක. සුඩෑන් රටේ ඉඩම් බදුදෙන ක්‍රමයට අනුව අක්කරයකින් $\frac{1}{3}$ පංගුවක කපු වැවිය යුතුයි. $\frac{1}{3}$ පංගුවක් පුරණට ඇරිය යුතුයි. අනික් $\frac{1}{3}$ පංගුවේ ආහාරවලට උවමනා භෝග වර්ග වැවිය යුතුයි. භෝග වර්ගවල සම්පූර්ණ අස්වැන්න සහ කපු වලින් $\frac{1}{3}$ත් කොටසක්ද ගොවියාගේ ප්‍රයෝජනයට ගතහැක. ඉතුරු 2/3 කොටස් වලින්

ලැබෙන ආදායම බදු මුදල හා දිය බද්ද ගෙවීමට පාවිච්චි කරනු ලැබේ. ලංකාවේ වියලි ප්‍රදෙශවලද මෙවැනි ලාභ ලැබියහැකි ඉඩම් බදු දීමේ ක්‍රමයක් යොදාගත හැක. එක පවුලකට සතුටුදායක ලෙස ගොවිතැන් කළහැකි වැඩිම ප්‍රමාණය නම් ඉහතින් යොජනාකරණලද අක්කර 4ක ප්‍රමාණය වන්නේය. එක ගොවියෙකුට සාමාන්‍ය වී හෝ හේන් ගොවිතැන් හැර අක්කර දෙකක කප්පු වැපිය හැකිබව දැනගත තිබේ. කැළෑව එළිකොට දෙවෙනි අවුරුද්දේ ඉඩම සකස් කිරීම පසුයන අවුරුදුවලට වඩා දුෂ්කර වන්නේය. ඒ අවුරුද්දේදී සාමාන්‍යයෙන් මුල්කොට උදුරු ඉඩම සකස්කළ හැක්කේ අක්කරයක ප්‍රමාණයක පමණකි. නමුත් පසු යන අවුරුදුවලදී අවුරුදු පතා පහසුවෙන් අක්කර 1½ බැගින් සකස්කළහැක. මුල් කොට ඉදිරීමේ වැඩ නිසියාකාර කරනු ලබන ඉඩම් හැම වානිජ් ප්‍රතිපත්ති පිට කළහැක. ඒ කෙසේ වෙතත් එක ගොවියෙකුට යටත් පිරිසෙයින් හරක් බානක් හා එළදෙනෙක් පුද්ගලික ප්‍රයෝජනය සඳහා ඇතිවිය යුතුයි. මෙයාකාරයෙන් වැඩකිරීමේ දියුණුවක් වනබව පෙනී යන්නේ නම් සම්පූර්ණ ඉඩම විධිවත් ලෙස ගොවිතැන් කරනු ලබනතුරු අවුරුදුපතා අක්කර දෙක බැගින් බදුදිය හැක.

ඉහත දක්වනලද ක්‍රමයට අනුව ඉඩම් බදු දීම සෑහෙනබව දැනට කරතිබෙන අත්හදා බැලීම් වලින් ඔප්පුවේ. සෑහෙන අන්දමකට දියුණුවේගන යන ජනගහනයෙන් යුත් ප්‍රදෙශවල හා ඉඩම් ලබාගැණීමට දුෂ්කර භාවයක් ඇති ප්‍රදෙශවලද මේ ක්‍රමය බොහෝසෙයින් සඵලවිය හැක. ලාභ ලැබිය හැකි ප්‍රමාණයේ ඉඩම් කැබැල්ලක් එක ගොවියෙකුගේ භුක්තියට සවිවන අන්දමට ඔහුට ඉඩම් දීමට පොරොන්දු වන්නේනම් බොහෝදෙනා ඉඩම් ගැනීමට ඉදිරියට පැමිණෙනවා ඇත. ගොවිකර්මෝපකරණත් සමග මෙවැනි ඉඩම් කැබැල්ලක් ලබාගත හැකි වන්නේ දියුණු අන්දමකට වැඩකිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පමණක් බැව් පෙනී යන්නේ නම් සඵලවූ ගොවිතැන් ක්‍රමයක් යොදාගැනීමට බලාපොරොත්තුවියහැක.

ලංකාවේ වියලි ප්‍රදෙශවල ගොවියන්ගේ තත්වය දියුණු කිරීමේ අවශ්‍ය භාවය වැදගත් එකකි. හැම කල්හිම හේන් ගොවිතැන් මාරුකිරීමෙන් සථිර දියුණුවක් ලබාගත නොහැක. ප්‍රයෝජනයක් ලබාගැනීමට නොහැකි ප්‍රමාණයේ ඉඩම් බදු දීම නුවනට හුරුනොවේ. වියලි ප්‍රදෙශවල යහපත් ගොවිතැන් ක්‍රමයක් ආරම්භ කළ හැක්කේ ගවයන් සහ ගොවිකර්මෝපකරණත් සමග සෑහෙන ප්‍රමාණයේ ඉඩම් කැබලි බදුදී නිසි පිළිවෙලකට හේන් ගොවිතැන් කිරීමෙන් පමණකි. ඉහත සඳහන් ක්‍රමය සුදුසුයයි යොජනා කරනලද්දේ වී ගොවිතැනට සෑහෙන ඉඩම් ලබාගැනීමට නොහැකිය යන කල්පනාවෙනි. වී ගොවිතැන සඳහාත් ඉඩම් කැබලි බදුදෙනු ලබන්නේ නම් හේන් ගොවිතැනට ඔපමණ ලොකු ඉඩම් කැබලි දෙනු නොලැබේ. නමුත් ඒ හේන් ඉඩම් කැබලි නගුල්වලින් සහ වෙනත් ගොවිකර්මෝපකරණ වලින් ගොවිතැන් කිරීමට සහ සුදුසු ප්‍රයෝජනයක් ලැබීමට ඉඩම් කැබලිවල ප්‍රමාණය අක්කර 7කට හෝ 10කට අඩු නොවිය යුතුයි.